

Tale om, kunne konstateres der ud fra. Og jeg vil gerne spørge: Hvis nu Indtægterne have været Nul? Og det hænder vist nok, at Præster, der selv drive deres Jord, have Indtægter, der ere lig Nul. Er det saa Mening, at vedkommende Kommune skal have Jorden ganske gratis? Det var jo en rar lille Lotterigevinst at faa! Og jeg vil endvidere gerne spørge det ærede Medlem for Sorø: Hvis nu Indtægterne have været negative, hvis Præsten har haft større Udgift end Indtægt af Jorden, er det saa Mening, at Kommunen skal have Jorden plus 20 Gange saa meget, som han har sat til? Jeg mener, at det er den Slags Bestemmelser, der ere mere egnede til at vifte med ude i Agitationen end egnede til at indføre i praktisk Lovgivning.

Det samme gælder den næste Bestemmelse, som gaar ud paa, at ved Forpagtningsledighed skal Staten, saafremt den ikke selv agter at benytte Ejendommen eller bortfæste Jorderne, tilbyde de interesserede Kommuner de Staten tilhørende større Landejendomme paa samme Betingelser som Præstegaardsjorderne. Det vil altsaa sige, at naar Staten har en stor Herregaard, som den har været uheldig med, som den maaske har haft større Udgift paa end Indtægt af — saadanne Tilfælde gives vistnok —, saa skal, saa snart Forpagtningen bliver ledig, den allerførste Gang, vedkommende Kommune, som nu en Gang er saa svineheldig, at det er i den, at den Gaard ligger, have Gaarden for det, som Statens Indtægt bevislig har været i de sidst forløbne 20 Aar. Og naar Statens Indtægt bevislig har været Nul eller negativ, skal vedkommende Kommune have Gaarden ganske gratis og have Lov til at sælge, realisere og stykke ud, og den tager naturligvis for det, hvad den kan! Ja, det var skam en smuk Gevinst for vedkommende Kommune at tage hjem! Men jeg synes dog, det var noget mere forstandigt, om Staten gav en Forening, der sluttede sig sammen om at købe en saadan Gaard, et passende Laan, og at saa de maaske 100,000 Kroner, som Gaarden er værd i Handel og Vandel, gik i alle Borgeres Fælleskasse, altsaa Statskassen, i Stedet for i en eller anden tilfældig Kommunes Kasse. Det er jo kun nogle faa Kommuner, der her kunde være Tale om; thi det er ikke ret mange Steder, at Staten har saadanne Ejendomme liggende, og den Maade at lovgive paa, tror jeg derfor vilde vække Misundelse hos alle dem, der ikke vare saa heldige at faa

en saadan Lotterigevinst, som en stor Herregaard er, og ganske vist vilde det skabe Glæde i ganske enkelte Kommuner, men jeg tror ikke, det er en Lovgivning, man paa nogen Maade kan retfærdiggøre.

Dertil kommer, at naar man paa denne Maade vil blande Tvangssalg af Præstegaarde ind i denne Lov, vilde man jo med Nødvendighed drage det Spørgsmaal ind om, hvad man skal give i Erstatning for det Indtægtstab, Embederne lide, og derved drage Spørgsmaalet om Præstelønningerne med ind, og hvis man først fik draget det med ind i denne Sag, ja saa tror jeg nok, at man havde bundet denne Sag en saa forsvarlig Sten om Halsen, at den foreløbig kom til at ligge paa Havets Bund i nogle Aar. Det kan jo være, at de ærede Medlemmer af Mindretallet ikke ere mere varme for denne Sag, end at de i og for sig ønske, at den havde en Sten om Halsen, men de maa tilgive os, der interessere os for den, at vi ikke kunne sværme for de Forslag, de stille, der paa denne Maade ville søge at undlive hele Sagen.

Men saa findes der i Ændringsforslag Nr. 1 i de to sidste Bestemmelser nogle Ting, jeg i og for sig ikke kan andet end glæde mig over. Ærede Medlemmer erindre jo fra Sagens 1ste Behandling, at navnlig det ærede Medlem for Aarhus Amts 3die Valgkreds (Harald Jensen) var meget ivrig i at angribe mig, fordi jeg vilde gaa med til saadant noget som privat Foreningsfæste. Jeg kan endnu tydelig høre den Haan i Tønen, hvormed det ærede Medlem talte om en Slags privat Foreningsfæste. Jeg kan citere et Par Ord af det ærede Medlem. Han sagde: „Saa fremsætter den højtærede Minister her Forslag om en Brugsform, som er lidet tiltalende, idet Ministeren opretter et Slags privat Foreningsfæste, en ganske ny Art Fæste.“ Det glæder mig, at dette private Foreningsfæste, som det ærede Medlem den Gang lyste ned i Underverdenen med sin Forbandelse, nu er staaet op her i det ærede Medlems eget Forslag, Thi der er jo ogsaa et Forslag — det kommer ganske vist til sidst — om, at Foreninger kunne faa Laan af Statslaanefonden og kunne udstykke deres Lodder i Fæste. Anderledes kan Forslaget ikke forstaas. Det glæder mig, at det ærede Medlem, der den Gang var saa haard imod mig, fordi jeg kan gaa med til saadant noget, dog har betænkt sig saa meget, at han ogsaa kan gaa med til det.

Saa har Mindretallet fremdeles i Be-